

Πόλεμος των Διαδόχων Β΄, 319-315 π.Χ.

Summary :

Ο θάνατος του Αντιπάτρου, επιτρόπου των νόμιμων διαδόχων του Αλεξάνδρου, το 319 π.Χ., σήμανε την έναρξη της ένοπλης αντιπαράθεσης μεταξύ των στρατηγών του, του Αντιγόνου του Μονόφθαλμου και του Ευμένους. Η σύγκρουση αυτή κορυφώθηκε με το θάνατο του Ευμένους στη μάχη της Γαβινηής τον Ιανουάριο του 316 π.Χ., όπου ο Αντίγονος κατέστη μοναδικός διεκδικητής της αυτοκρατορίας του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Date

319-315 π.Χ.

Geographical Location

Μικρά Ασία

1. Ιστορικό πλαίσιο – Γεγονότα

Η εκ νέου διανομή της αυτοκρατορίας του [Αλεξάνδρου](#) από τον Αντίπατρο, αντιβασιλέα της Μακεδονίας, έλαβε χώρα στο [Τριπαράδεισο της Άνω Συρίας](#) το 321 π.Χ. Εκεί αναδείχθηκαν δύο ταλαντούχοι και φιλόδοξοι στρατηγοί. Ο [Σέλευκος](#), ένας από τους δολοφόνους του Περδίκκα, του στρατηγού του Αλεξάνδρου, ανέλαβε τη διοίκηση της Βαβυλώνας, ενώ ο [Αντίγονος ο Μονόφθαλμος](#) ορίστηκε στρατηγός αυτοκράτωρ της Ασίας και ανέλαβε να διεξαγάγει τον πόλεμο κατά του πιστού οπαδού του Περδίκκα, του [Ευμένους](#) από την Καρδία. Έτσι, απώθησε τον Ευμένη στα ανατολικά, υποχρεώνοντάς τον να καταφύγει με 600 στρατιώτες στο μικρό καππαδοκικό οχυρό Νώρα, όπου και τον πολιορκήσε.¹ Πολύ σύντομα ο Μονόφθαλμος, παραβιάζοντας το διακανονισμό του Τριπαραδείσου, στράφηκε εναντίον κι άλλων [σατραπών](#) της αυτοκρατορίας και απέκτησε τον αποκλειστικό έλεγχο του μεγαλύτερου μέρους της κεντρικής Μικράς Ασίας.

Ωστόσο, ο θάνατος του Αντιπάτρου το 319 π.Χ. και ο αυθαίρετος διορισμός του Πολυπέρχοντος ως αντικαταστάτη του προκάλεσε την αντίδραση των Διαδόχων, με αποτέλεσμα την πλήρη ανατροπή της ισχύουσας τάξης πραγμάτων. Όταν ο Πολυπέρχων όρισε τον πιστό στους βασιλείς Ευμένη αντικαταστάτη του Αντιγόνου, στη θέση του βασιλικού στρατηγού, ο Αντίγονος συνήψε ανακωχή με τον Ευμένη και έλυσε την πολιορκία στα Νώρα, προκειμένου να αντιμετωπίσει τον Αριδαίο, σατράπη της [Ελλησποντικής Φρυγίας](#), στο λεγόμενο Β' Πόλεμο των Διαδόχων (319-315 π.Χ.). Εισέβαλε στη [Λυδία](#), κατέλαβε την [Έφεσο](#), για να έρθει σε ανοιχτή ρήξη με τον Πολυπέρχοντα μετά την κατάσχεση των 600 [ταλάντων](#) που μετέφερε ένας μικρός στόλος στη Μακεδονία υπό τον Αισχύλο το Ρόδιο.² Κατόπιν έστειλε στρατεύματα για να συλλάβουν τον Ευμένη στην [Καππαδοκία](#)³ και αργότερα στην [Κιλικία](#).⁴ Ανακτώντας το κύρος του μετά τη θαλάσσια και χερσαία αιφνίδια επίθεσή του στο Βυζάντιο κατά του Κλείτου, επικεφαλής του στόλου του Πολυπέρχοντος, και του Αριδαίου, ο Αντίγονος απέτρεψε τον Ευμένη από τη συγκρότηση ικανού στόλου στα φοινικικά παράλια. Μετά την απόκρουση των στρατευμάτων του Αντιγόνου από τον Ευμένη στα Σούσα, κοντά στον ποταμό Κοπράτα, παραπόταμο του Πασιτίγρη, ο Μονόφθαλμος στράφηκε στη Μηδία και την Περσία, για να νικήσει τα στρατεύματα του Ευμένους αρχικά στη μάχη της Παραϊτακηνής (317 π.Χ.)⁵ και στη συνέχεια στη μάχη της Γαβινηής (316 π.Χ.).⁶ Κυνηγημένος από τον Αντίγονο, ο Ευμένης τελικά παραδόθηκε στον αντίπαλό του από τα στρατεύματά του, δικάστηκε, καταδικάστηκε και εκτελέστηκε,⁷ ενώ ο Μονόφθαλμος, κυρίαρχος πλέον των Άνω Σατραπειών, κατόρθωσε να καταστείλει προσωρινά μια σειρά αποστασιών Ιρανών σατραπών⁸ και μετέφερε στη Βαβυλώνα το θησαυρό 25.000 ταλάντων που είχε αποκτήσει έως τότε με τη μορφή λαφύρων και δώρων.⁹

2. Συνέπειες

Ο θάνατος του Ευμένους στη Γαβινηή το 316 π.Χ. σήμαινε την απώλεια του τελευταίου πιστού υποστηρικτή των ιδεών του Μεγάλου Αλεξάνδρου, αφήνοντας πλέον στο Μονόφθαλμο την πρωτοβουλία ανασυγκρότησης του ενιαίου μακεδονικού κράτους. Η νίκη στη Γαβινηή χάρισε στον Αντίγονο τον έλεγχο της Ασίας από το Hindu Kush έως στο Αιγαίο και του επέτρεψε να διορίσει σατράπες στην επικράτειά του τους πιο πιστούς του οπαδούς. Στη συνέχεια, σε αιφνιδιαστική επίθεση

Πόλεμος των Διαδόχων Β΄, 319-315 π.Χ.

στη Βαβυλώνα, ο Μονόφθαλμος υποχρέωσε το Σέλευκο να εγκαταλείψει την περιοχή και να ζητήσει καταφύγιο στην πτολεμαϊκή επικράτεια (άνοιξη 315 π.Χ.).¹⁰ ώστε να αποτραπεί ένας ενδεχόμενος συνασπισμός εναντίον του. Η επιτυχία και οι μεγάλες πρόσοδοι του Μονόφθαλμου γέννησαν όντως το φθόνο των παλαιών του συμμάχων,¹¹ που δεν είχαν προβλέψει αυτό το αποτέλεσμα, και έστρεψαν τον Πτολεμαίο, το Σέλευκο, τον Κάσσανδρο και το Λυσίμαχο εναντίον του κατά το λεγόμενο [Γ' Πόλεμος των Διαδόχων](#) (314-311 π.Χ.).¹²

1. Διόδ. Σ. 18.40-2· App., απ. 1.39-41· Just. 14.1-2.4· Πλούτ., *Ευμ.* 8.3-11.
2. Διόδ. Σ. 18.52.5-8.
3. Διόδ. Σ. 18.59.
4. Διόδ. Σ. 18.63.6.
5. Διόδ. Σ. 19.29.4 κ.ε.
6. Διόδ. Σ. 19.34 κ.ε· Πλούτ., *Ευμ.* 15.3 κ.ε· Πολύαιν. 4.6.11 κ.ε.
7. Διόδ. Σ. 18.57.3-63, 73.2 κ.ε., 19.12-34, 37-44.2.
8. Διόδ. Σ. 19.44.4-5, 46-8· Bengtson, H., *Die Strategie in der Hellenistischen Zeit. Ein Beitrag zum antiken Staatsrecht* (Münch. Beitr. Papyrol. 26, 32, 36, München 1964), σελ. 1.180 κ.ε.
9. Διόδ. Σ. 19.48.5-8, 55.1.
10. Διόδ. Σ. 19.55.6.
11. Διόδ. Σ. 19.56.4-5.
12. Φαίνεται ότι είχαν προηγηθεί κάποιες εχθροπραξίες κατά του Αντιγόνου στα τέλη του 315 π.Χ., καθώς τα στρατεύματα του Κασσάνδρου δρούσαν στη Βόρεια Καππαδοκία και πολιορκούσαν την Αμισό το 314 π.Χ. (Διόδ. Σ. 19.57.4) και ίσως υπήρξε δραστηριότητα κατά του στόλου του Αντιγόνου στην Κύπρο, βλ. Billows, R.A., *Antigonos the One-Eyed and the Creation of the Hellenistic State* (Berkeley – Los Angeles – London 1990), σελ. 108, σημ. 35.

Bibliography :

	Billows R.A. , <i>Antigonos the One-Eyed and the Creation of the Hellenistic State</i> , Berkeley – Los Angeles – London 1990
	Will E. , <i>Histoire Politique du Monde Hellénistique. 320-30 av. J.-C.</i> , 2, Nancy 1983
	Shipley G. , <i>The Greek World after Alexander 323-30 B.C.</i> , London – New York 2000
	Will E. , "The Period of Antigonos Monophthalmus (321-301)", <i>CAH</i> , 2, 1984, 39-61
	Greene P. , <i>Alexander to Actium. The Historical Evolution of the Hellenistic Age</i> , California 1990

Πόλεμος των Διαδόχων Β΄, 319-315 π.Χ.

Χριστόπουλος, Γ. (επιμ.), *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους Δ': Μέγας Αλέξανδρος, Ελληνιστικοί χρόνοι*, Αθήνα 1973, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών

Webliography :

The Second Diadoch War (west)

<http://www.livius.org/di-dn/diadochi/war03.html>

The Second Diadochi War (east)

<http://www.livius.org/di-dn/diadochi/war04.html>

Glossary :

σατράπης, ο

Ο τίτλος είχε την έννοια του αντιπροσώπου του Πέρση βασιλιά και στην περσική γλώσσα χρησιμοποιούνταν ευρύτατα. Στους αρχαίους συγγραφείς ο όρος προσδιορίζει συνήθως έναν αξιωματούχο του περσικού κράτους που έχει την ανώτατη πολιτική και στρατιωτική εξουσία στη διοικητική του περιφέρεια, τη σατραπεία. Στα Ελληνιστικά χρόνια ο Μέγας Αλέξανδρος εισήγαγε το θεσμό στην οργάνωση της αυτοκρατορίας του στην Ανατολή. Τη Ρωμαϊκή περίοδο με τον ίδιο όρο δηλώνεται το κληρονομικό αξίωμα του Αρμένιου ευγενή, κυβερνήτη αρμενικού κλίματος (καντόνι, ιστοριογεωγραφική ενότητα), που στις αρμενικές περιοχές εντός της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας ασκούσε περιορισμένη εξουσία υπό την επικυριαρχία του Ρωμαίου αυτοκράτορα.

τάλαντο, το

Νομισματική μονάδα. Το αργυρό τάλαντο ισοδυναμούσε με 60 μνες ή 6.000 δραχμές.

Sources

Διόδωρος Σικελιώτης 18-19

Αρριανός, απ. 1.39-41

Justinus, 14.1-2.4

Πλούταρχος, *Βίοι Παράλληλοι: Ευμένης* 8.3-11, 15.3

Πολύαινος, *Στρατηγήματα*, 4.6.11 κ.ε.

Chronological Table

321 π.Χ.: Συνδιάσκεψη Τριπαραδείσου

319-315 π.Χ.: Β' Πόλεμος των Διαδόχων, συμμαχία Αντιγόνου και Κασσάνδρου κατά Πολυπέρχοντος

317 π.Χ.: Μάχη Παραιτακηνής, ήττα Ευμένους

316 π.Χ.: Μάχη Γαβιηνής, θάνατος Ευμένους